

כיצד מעברין פרק חמישי עירובין

נ"ו.

עין משפט נר מצוה

לח א מיי פ"ח מהל' שנת ה' י"ו טושי"ע
 א"ח סימן שט"ו ס"ח:
 לב ב ג מיי שם טושי"ע
 שם ס"ח ט'
 ב ד מיי פ"ח מהלכות
 עירובין הלכה ט' סג'
 עין דרכנו א טושי"ע א"ח
 ס' ש"ג ס"ח א'
 בא ה מיי שם הלכה כ'
 טושי"ע שם ס"ח ד'
 מב ו מיי שם הל' י"ט
 טושי"ע שם ס"ח א':

רבינו חננאל

ריבה למקום אחד ומיעט
 למקום אחד כו', אוקימנא
 שומעין למקום שמיעט
 וכן ריבה אחד ומיעט אחד
 שומעין לזה שריבה,
 ובכבוד שאלה ריבה
 יתר (מדרת) [מדרת]
 העיר והאלכסונה, אפילו
 עבר ואפילו שפחה
 תורה, והתניא לא אמרו
 חכמים בדבר להקל אלא
 להחמיר. אוקימנא רבינא
 ריבה אחד חכמים בדבר
 להקל על דברי תורה
 אלא להחמיר על דברי
 תורה, ותחומין דרבנן.
 כיצא בו בנדא סוף
 פרק הוראה כחם אמר
 רבינא לא אמרו להקל על
 דברי תורה אלא להחמיר
 על דברי תורה, וכחמים
 עצמן מדרבנן. מתני' עיר
 של יחיד שנעשית של
 רבים מערבין את כולה.
 (הכי דמי' עיר של יחיד
 ונעשית של רבים, כגון
 דיסקרתא דריש גלוצא,
 ומקשינן אמאי התירו להן
 לערב כולן, אי נימא
 דשכיחי כולה קהרימנא
 פ"י השלטון של מקום.
 ומדוברי הדדי ומערבין,
 ולא אתו למיסבין חד
 אחבריה, אי הכי אפילו
 עיר של רבים ונעשית
 של יחיד נמי ליערב
 דהא כולה ישראל שכיחי
 גבי הדדי בצפרא בשבתא
 בעירין צלוצות ומדברי
 אהרדי. אלא אמר רב
 נחמן כגון דיסקרתא דתי
 אזורא, פ"י שם ארס, ת"ר
 עיר של יחיד ונעשית
 של רבים ורשות הרבים
 עוברת כו', עד ואין
 (מעברין) [מעברין] אותה
 לחצאין אלא או כולה,
 או מבוי מבוי בפני
 עצמו, והא היתה של
 רבים והרי היא של רבים

למקום שריבה אין למקום שמיעט לא. פ"ה והלא יש בכלל
 מאתים מנה ומימיה דמאי קשיא דודאי אין שומעין למקום
 שמיעט אלא הולכין עד מקום המרוצה ועוד לישנא דמשני אף למקום
 שריבה לא אחי ספיר דלמקום שריבה דוקא הוא ולא אף למקום
 שריבה ונראה לפרש דהולכין למקום

שמיעט משמע ליה דאף במקום
 שמיעט מולד שני מאותו רוח מולאין
 המדה עד כנגד מקום שריבה
 ומתמי' נהי דלולין (ה) ממקום שריבה
 עד מקום שזיין ואומר דשפיר זיין
 למקום שמיעט נמי אית לן למימר
 דשפיר זיין ויש לתלות בצלעה
 ובקדוירין ומיעט יפה שמועדין בה
 המתלקט (ז) מתוך ה' ולא נתלה
 בטעות ומשני אף למקום שריבה וכ"ש
 דלולין נמי אחר מקום שמיעט
 להחמיר גירס' ר"ח וצלגד שלא ירצה
 ממתו ואלכסון ולא גרים צאלכסון
 אלא גרסינן ואלכסון ומיירי שמדדו
 שניהן מולד אחד ולא הוא דומיא
 דרישא והכי פירשו דאם האתרון
 הרחיק זיין שלו יתיר מן הראשון כמדת
 העיר ואלכסון אין לנו לומר שטעה
 אלא יש לנו לומר שהראשון קיטר זיין
 שלו לעיר בקצן מערבית דרומית כי
 צאותה שעה לא היו צעיר אלא צ'
 משם וזה אחר שנתיעבד

העיר ולד אחר שנתיעבד
 אפ"ל עבר אפי' שפחה נאמנים
 ב'. וא"ת והא אפי' עד
 אחד אינו נאמן כדמניא צפיק צ'
 דכמוצות (ד' כה), אלו נאמנים להעיד
 בגדולן מה שראו בקוטנן זהו כתב
 ידו של אבא ועד כאן היינו מהלכין
 בצבת ומקוץ לה בגמרא והוא ד"ש
 גדול עמו משמע גדול צפני עצמו
 לא מהימין וי"ל דה"ל איירי בגדול עמו

ולא חס כאן לפרש הואיל וכבר פי' שם ועוד י"ל דהא דקאמר התם
 והוא גדול עמו לא קאי אכולהו דע"כ לא קאי אלא פלוגי שהיה
 יוצא מצבת הספר לאכול בתרומתו דמוקי לה בתרומה דרבנן וסגי
 בגדול לחוד דהא אין מעלין בתרומה דרבנן ליוחסין (ז) :

ותחומין דרבנן. משמע אי הוה דלורייתא לא מהימין ואע"ג
 דמעשה בכל יום שמאמינין לנשים בצשיטה וניקור
 ולתרום חלה היינו משום דהוי צידה קודם שנעשית השחיטה הוי
 צידה לשחוט אבל תחומין לא הוי כלל צידה ולהכי נאמן קטן טפי
 בצדיקת חמץ מצתחומין שאינו נאמן בקוטנו לומר ע"כ היינו
 מהלכין משום דצדיקת חמץ צידו והא דקאמר (ה) גבי צדיקת חמץ בנשים
 ועדים דהימניהו רבנן דרבנן משמע דאי הוי דלורייתא
 לא הימנוס אע"ג דצידו היינו משום דצדיקת חמץ צריך דקדוק
 וטורח גדול לפיכך יש לחוש לעללות הנשים טפי ממקום אחר וכן
 משמע צירושלמי דאיכא מ"ד דנשים אינן נאמנות בצדיקת חמץ
 מפני שהן עזילות וצדקות כל שהוא (ו) **עיר** שר יחיד. פי'

בקוננו' שלא נכנסין צו תמיד ס' רבוא ולא חשיב רה"ר דלא דמי לדגלי מדבר ונעשית של רבים שניתוספו בה דיריין או נקבעו שוקיין או
 מערבין את כולה ככתחלה ואין מצאוותיה נריכין תיקון שהרי היא כחצר אחת כגון שאין בה רה"ר גמורה של ט"ז אמה ואם יש בה
 מפרש בגמרא תקנתא לרה"ר שבתוכה ע"כ לשון הקונטרס והדין עמו דודאי מתני' לא איירי צרה"ר גמורה מדלא קמני ורה"ר עוברת בתוכה
 דקתני בצרייתא בגמרא ואחיא מתני' נמי כרבנן דלית להו תקנתא דר' יהודה לערב רה"ר ומיהו בגמרא נמי לא איירי רחב ט"ז אמה
 דמיי מיי"ג אמה ושליש לא הוי שרי ר' יהודה צלחי וקורה כדפירשו צ"ק (דף ו: 1) אלא י"ל ורה"ר עוברת בתוכה שאינו רחב ט"ז אמה
 אלא יש רה"ר רחב ט"ז אמה מכאן ומכאן ובקועין דרך העיר מוּו לו והוי רה"ר אף למוכה דליכא ט"ז אמה כמו צין העמודין דפ"ק דשבת
 (דף ז: 1) כדפירשו צ"ק (דף ו: 1) **במאן** ד"א בר"ע. וא"ת ולרבנן לארכה נמי יערבו לתאין שיערבו מולד א' כל מבוי ומבוי צפני עצמו
 ולימיב כולה רה"ר לנד השני דהשתא בני כל מבוי ומבוי מותרין כל אחד וא' במקומו ולא יאסרו שלא במקומו וי"ל דלא דמי דשני
 חליות זו לפנים מוּו רגל הפנימי המותרת במקומה אינה אוקרת שלל במקומה על החליונה דאחד לא שפחה ומשתמש ומסתלקא
 מלהשתמש בחליונה דיעקר תשמיש דחצר החליונה לבני חליונה היה והוא פנימית בחליונה שלל במקומה אבל הכא אף ע"ג
 דכל מבוי ומבוי מותר כל אחד ואחד במקומו מודו רבנן דאסרי רה"ר על כד האחד דהא מקומן הוא דרה"ר הוי להני כמו
 להני ולרצנה דמערבין מדמי השתא לב' חליות משום דיש לאלו רה"ר ופתח וכן לאלו ואין נריכין להשתמש בני פתח זה
 בנד פתח האחר ובדאיכא דלמרי קאמר אפי' לרצנה אין מערבין דלא מני להסתלק מריה כלל אע"ג דאית להו רה"ר כנגדו:

גב' למקום שמיעט לא. בתמיה. והלא יש בכלל מאתים מנה: היינו
 קד. דהיינו אחד היינו למקום א': ה"ק ריבה א' ומיעט א'. שמדדוס
 שני בני אדם זה מיעט זה ריבה: שלא ירצה יוסר ממדה העיר
 צאלכסונה. דאפי' ריבה שיעור גדול דליכא למיתלי צמתיתת החבל

למקום שריבה אין למקום שמיעט לא
 אימא א אף למקום שריבה: ריבה לאחד ומיעט
 לאחד כו': הא תו למה לי היינו הך הכי
 קאמר = ריבה אחד ומיעט אחד שובמיעין
 לזה שריבה אמר אביי: ובלבד שלא
 ירבה יותר מומדת העיר באלכסונה:
 שלא אמרו חכמים את הדבר להחמיר
 אלא להקל: והתניא לא אמרו חכמים
 את הדבר להקל אלא להחמיר אמר רבינא
 לא להקל על דברי תורה אלא להחמיר
 על דברי תורה (ה) ותחומין דרבנן:
מתני' (ז) עיר של יחיד ונעשית של רבים
 מערבין את כולה ושל רבים ונעשית של
 יחיד אין מערבין את כולה אא"כ עשה חוצה
 לה כעיר חדשה שביהודה שיש בה חמשים
 דיריין דברי רבי יהודה ר"ש אומר ג' חצירות
 של שני בתים: **גב'** היכי דמי עיר של
 יחיד ונעשית של רבים אמר רב יהודה כגון
 דאיסקרת' דרישגלותא א"ל ר"ג מ"אילימא
 משום דשכיחי גבי (ח) הרמנא מדברי אהרדי
 כולהו ישראל נמי בצפרא דשבתא שכיחי
 גבי הדדי אלא אמר רב נחמן כגון דיסקרתא
 דנתזואי ת"ר עיר של יחיד ונעשית של רבים
 ורה"ר עוברת בתוכה כיצד מערבין אותה עושה
 לחי מכאן ולחי מכאן או קורה מכאן וקורה
 מכאן וגושא ונותן באמצע (י) ואין מערבין אותה
 לחצאין אלא או כולה או מבוי מבוי בפני
 עצמו ו היתה של רבים והרי היא של רבים
 ואין

למקום שריבה אין למקום שמיעט לא
 אימא א אף למקום שריבה: ריבה לאחד ומיעט
 לאחד כו': הא תו למה לי היינו הך הכי
 קאמר = ריבה אחד ומיעט אחד שובמיעין
 לזה שריבה אמר אביי: ובלבד שלא
 ירבה יותר מומדת העיר באלכסונה:
 שלא אמרו חכמים את הדבר להחמיר
 אלא להקל: והתניא לא אמרו חכמים
 את הדבר להקל אלא להחמיר אמר רבינא
 לא להקל על דברי תורה אלא להחמיר
 על דברי תורה (ה) ותחומין דרבנן:
מתני' (ז) עיר של יחיד ונעשית של רבים
 מערבין את כולה ושל רבים ונעשית של
 יחיד אין מערבין את כולה אא"כ עשה חוצה
 לה כעיר חדשה שביהודה שיש בה חמשים
 דיריין דברי רבי יהודה ר"ש אומר ג' חצירות
 של שני בתים: **גב'** היכי דמי עיר של
 יחיד ונעשית של רבים אמר רב יהודה כגון
 דאיסקרת' דרישגלותא א"ל ר"ג מ"אילימא
 משום דשכיחי גבי (ח) הרמנא מדברי אהרדי
 כולהו ישראל נמי בצפרא דשבתא שכיחי
 גבי הדדי אלא אמר רב נחמן כגון דיסקרתא
 דנתזואי ת"ר עיר של יחיד ונעשית של רבים
 ורה"ר עוברת בתוכה כיצד מערבין אותה עושה
 לחי מכאן ולחי מכאן או קורה מכאן וקורה
 מכאן וגושא ונותן באמצע (י) ואין מערבין אותה
 לחצאין אלא או כולה או מבוי מבוי בפני
 עצמו ו היתה של רבים והרי היא של רבים
 ואין

שמה (ט) **גב'** מ"ט. תלו טעמא בה דלא משכחת עיר של יחיד
 ונעשית של רבים אחריתי: משום דשכיחי. רבים גבי הרמנא אלל
 המושל דהיינו ריש גלותא לטול רשות לדון ולהחיר צכורות ולסמוך:
מדברי אהרדי. דלא אמו למישרי של רבים והרי היא של רבים: צפרא
 דשבתא שמיאי אהרדי. לשמע דרשה: אלא א"ר נחמן. כל עיר של
 יחיד ונעשית של רבים שריא: כגון דיסקרתא דנפואלי. כרך של
 אותו האיש: ורה"ר עוברת בתוכה. של ט"ז אמה רוחב: לחי מכאן
 ולחי מכאן. לראשי רה"ר. ובעירות שאין להם חומה עסקינן שראשי
 רה"ר מפולשין. ובשל רבים והרי היא של רבים לא שרו רבנן להא
 תקנתא דכל מצאוותיה המפולשין הוו כרה"ר ובעו תקנתא מדרבנן
 דמיחלפי צרה"ר אבל צעיר של יחיד מוכחא מילתיה: ואין מערבין
 אוסא לחלפין. דכיון דמעיקרא חלא היא אסרי הני אהני והוא
 כמבוי ששכח אחד מן החליות ולא שנתתה צו דאסרה אכולהו:
 או מבוי מבוי. ולקמן [ע"ב] פריך השתא נמי ליסרו אהרדי:
 ואין

בקוננו' שלא נכנסין צו תמיד ס' רבוא ולא חשיב רה"ר דלא דמי לדגלי מדבר ונעשית של רבים שניתוספו בה דיריין או נקבעו שוקיין או
 מערבין את כולה ככתחלה ואין מצאוותיה נריכין תיקון שהרי היא כחצר אחת כגון שאין בה רה"ר גמורה של ט"ז אמה ואם יש בה
 מפרש בגמרא תקנתא לרה"ר שבתוכה ע"כ לשון הקונטרס והדין עמו דודאי מתני' לא איירי צרה"ר גמורה מדלא קמני ורה"ר עוברת בתוכה
 דקתני בצרייתא בגמרא ואחיא מתני' נמי כרבנן דלית להו תקנתא דר' יהודה לערב רה"ר ומיהו בגמרא נמי לא איירי רחב ט"ז אמה
 דמיי מיי"ג אמה ושליש לא הוי שרי ר' יהודה צלחי וקורה כדפירשו צ"ק (דף ו: 1) אלא י"ל ורה"ר עוברת בתוכה שאינו רחב ט"ז אמה
 אלא יש רה"ר רחב ט"ז אמה מכאן ומכאן ובקועין דרך העיר מוּו לו והוי רה"ר אף למוכה דליכא ט"ז אמה כמו צין העמודין דפ"ק דשבת
 (דף ז: 1) כדפירשו צ"ק (דף ו: 1) **במאן** ד"א בר"ע. וא"ת ולרבנן לארכה נמי יערבו לתאין שיערבו מולד א' כל מבוי ומבוי צפני עצמו
 ולימיב כולה רה"ר לנד השני דהשתא בני כל מבוי ומבוי מותרין כל אחד וא' במקומו ולא יאסרו שלא במקומו וי"ל דלא דמי דשני
 חליות זו לפנים מוּו רגל הפנימי המותרת במקומה אינה אוקרת שלל במקומה על החליונה דאחד לא שפחה ומשתמש ומסתלקא
 מלהשתמש בחליונה דיעקר תשמיש דחצר החליונה לבני חליונה היה והוא פנימית בחליונה שלל במקומה אבל הכא אף ע"ג
 דכל מבוי ומבוי מותר כל אחד ואחד במקומו מודו רבנן דאסרי רה"ר על כד האחד דהא מקומן הוא דרה"ר הוי להני כמו
 להני ולרצנה דמערבין מדמי השתא לב' חליות משום דיש לאלו רה"ר ופתח וכן לאלו ואין נריכין להשתמש בני פתח זה
 בנד פתח האחר ובדאיכא דלמרי קאמר אפי' לרצנה אין מערבין דלא מני להסתלק מריה כלל אע"ג דאית להו רה"ר כנגדו:

(א) לעיל לו. סוטה ל: (ב) לעיל מו: (ג) בעין היג'
 דסקרתא ו"ה גר"ח וכן
 הנה ה"ר עי"ן ז"ל
 (ד) גיר' הערוך קהרמנא פי'
 השלטון של מקום (ה) ו' עי'
 רש"י קדושין פו. ד"ה אף מי
 וכו' הסוף רש"י נצטר
 כדכמי לן ומדה יהושע
 (ו) (ז) [ש"ך לעיל נח:
 צמשה], (ז) [ע"י שם חוס'
 ד"ה והוא], (ח) [פסחים דף
 ד: 1], (ט) [נ"ע חוס' לעיל
 לא: ד"ה כאן ומוס' פסחים
 ד: ד"ה הימניהו], (י) [בד"ה
 וכן], (כ) ש"ך לע"ב,

הגהות הב"ח
 (א) חוס' ד"ה למקום וכו'
 נהי דלולין למקום שריבה
 עד מקום שזיין ואמרין
 דשפיר:

מוסף רש"י
 ושל רבים ונעשית של
 יחיד. שנתמעטו אכולותיה
 מנבזר כרחובות ס'
 רבוא. ולא דמיא השתא
 דלגלי מבני, איר מנבזר
 את כולה. יחד אלא אם
 כן שיר חולה לה תשמיש
 דיריין שלל יערבו עמה
 למיחוי הכר לעיר של רבים
 דלא ליערבו כולה אלא
 מצאוות מנבזרות (לעיר
 חו). כעיר חדשה
 שביהודה. דהיינו עיר
 שמה חדשה שנעשית
 (יהושע טו) קנן ומדה
 (קדושין עו). ג' חצירות
 של שני בתים. דיו לשיר
 ג' חליות של צ' צ' בעלי
 בתים (לעיל חו).

מבוי	מבוי
מבוי	מבוי
מבוי	מבוי
מבוי	מבוי
מבוי	מבוי
מבוי	מבוי
מבוי	מבוי
מבוי	מבוי
מבוי	מבוי
מבוי	מבוי